

JESUS

SOM
BOGORM

Jesusfiguren i nyere
skandinavisk litteratur

ALFA

JESUS SOM BOGORM

Jesusfiguren i nyere skandinavisk litteratur

Redigeret af
Svend Bjerg og Marie K. Monrad

Forlaget ALFA
København 2009

Jesus som bogorm – Jesusfiguren i nyere skandinavisk litteratur

Redaktion og forord: Svend Bjerg og Marie K. Monrad

© Forfatterne og Forlaget ALFA, 2009

Bogen er sat med Garamond på Religionspædagogisk
Center og trykt hos AKA-print

ISBN: 978 87 91191 66 4

Omslag: Flemming Dupont / Gul Stue

Udgivet med støtte fra: Claus Sørensens Fond, FELIX-fonden,
Johanne og Ejnar Flach-Bundegaards Fond og Letterstedtska föreningen

Forlaget ALFA
Frederiksberg Allé 10
DK-1820 Frederiksberg C
tlf. 3324 9250 – fax 3325 0607
www.forlagentalfa.dk

Indhold

- 7 **Forord**
- 9 **Det perfekte offer**
Jesusfiguren i Stieg Larssons trilogi om Lisbeth Salander
Pernille Østrem og Eyolf Østrem
- 29 **Når magt og kærlighed kolliderer**
En diskussion af Jesus-transfigurationer i moderne, skandinavisk kriminallitteratur
Camilla Petersen
- 47 **En anden hånd**
Den kristne synsvinkel i Peter Seebergs *Hyrder*
Anders Thyrring Andersen
- 73 **Kan mennesker tilgive, når kun Gud er god**
Efterfølgelse og tilgivelse i Ida Jessens *Det første jeg tænker på*
Hans Henningsen
- 85 **Nobody is perfect – but Jesus**
Lars Husums *Mit venskab med Jesus Kristus*
Hans Hauge
- 99 **Jan, Jonas og Jesus**
Jan Kjærstads trilogi *Forførelsen, Erobreren og Opdageren*
Gudmund Rask Pedersen
- 113 **“For Jesu Kristi barmhjertigheds skyld”**
Om Inkarnationen i Kerstin Ekmans forfatterskab
Doris Ottesen
- 123 **Fra bandlyst præstinde til Kore som Kristus**
Jesus som kvinde i Anna Rydstedts digtning
Anna Smedberg Bondesson
- 135 **Kristus lå på æg af lutter kærlighed**
Jesus-skikkelsen i Simon Grotrians *Jordens salt og verdens lys*
Kirsten Nielsen
- 147 **Om forfatterne**

Forord

Forfatterne til de følgende ni artikler har sat sig for at undersøge Jesusfigurens rolle i nyere skandinavisk skønlitteratur. I hver artikel står ét værk i centrum, fordelt på gener, således at artiklerien begynder med to værker i krimigenren (Stieg Larsson og Åsa Larsson) og slutter med to lyriske bidrag (Simon Grotrian og Anna Rydstedt). Ind imellem ligger tre danske romaner (Peter Seeberg, Ida Jessen og Lars Husum) og henholdsvis en norsk og en svensk romantrilogi (Jan Kjærstad og Kerstin Ekman). Bogen leverer således en række repræsentative punktnedslag i den litterære jesustradition, og læseren skulle få en ganske god chance for at danne sig et indtryk af mulighederne i denne tradition.

Når Jesusfiguren kan dukke op i et moderne skønlitterært værk, vel at mærke på litteraturens egne betingelser, beror det navnlig på, at Jesus fra begyndelsen er en skikkelse i et litterært værk, Det Nye Testamente – et bibelsk værk med sin helt egen, originale poetik. Der er i de senere år

indtruffet, hvad man kunne kalde et paradigmeskift, fra at læse Bibelen som et kildeskrift om kristendommens historie til at læse Bibelen som et litterært mesterværk, én samlet bog, der omfatter mange bøger. Vi har valgt at samle os om Jesusfiguren, men en række andre bibelske skikkelser kunne forsyne os med rigeligt stof til litterære analyser, for blot at nævne nogle: Adam og Eva, Jonas og Judas, David og Barabbas. Vejen fra bibelsk skønlitteratur til nutidens skønlitteratur behøver ikke være særlig lang.

Den bibelske Jesus introduceres i det moderne litterære værk på forskellige måder; indirekte kan forfatterne bruge jesustraditionen som et spejl for en moderne livsforståelse (Peter Seeberg, Ida Jessen) eller mere almindeligt som en transfiguration, der overfører skæbne og karaktertræk fra Jesus til en nutidig romanfigur (Stieg Larsson, Åsa Larsson, Jan Kjærstad og Kerstin Ekman). Men Jesus kan også optræde direkte, i egen person i en roman (Lars Husum). Endelig kunne man tale om et polyfont samspil mellem bibel-

ske jesusbilleder og helt moderne salmeudsagn (Simon Grotrian) eller i en mere symbolsk opbygning af en jesuslignende kvindeskikkelse (Anna Rydstedt). Disse spredte bemærkninger til Jesusfigurens forskellige grader af nærvær i moderne skønlitteratur skal selvsagt kun opfattes som en slags pædagogiske pejlemærker.

Virkningen af Jesu nærvær i skønlitteraturen kan under alle omstændigheder læses som en vis form for uro, en sans for det fremmede og anderledes (det andet!), som kan ryste læseren i hans eller hendes hang til en selvtilstrækkelig rea-

lisme, som kort sagt udelukker enhver form for transcendens.

Bogen her lægger op til lystlæsning, helt i den rækkefølge og på det niveau, der fanger læserens opmærksomhed mest, gerne som supplement til læsninger af de omtalte værker, som trods alt er hovedsagen. Artiklerne kan læses med stort udbytte, selv om man – endnu – ikke har læst de omtalte værker.

Marie K. Monrad og Svend Bjerg

Om forfatterne

PERNILLE ØSTERM, cand.theol., sognepræst ved Stefanskirken på Nørrebro. Er endvidere foredragsholder, underviser og aktivist. Medforfatter til bogen *Rollespil i Kirken* (2008).

EYOLF ØSTREM, FD i musik, Sverige, musikforsker og universitetslektor ved Danmarks Grundforskningsfonds Center for Studiet af Kulturarven fra Middelalderens Ritualer, Københavns Universitet. Han har bl.a. publiceret om renæssancens musik, italienske broderskaber og Bob Dylan.

CAMILLA PETERSEN, cand.mag. i dansk. Har undervist som ekstern lektor på kurset Maskuliniteter på Center

for Kønsforskning, Københavns Universitet. Medredaktør og medskribent på rapporten *Den skandinaviske femikrimi* (2006). Fhv. forkvinde for Selskab for Ligestilling. Holder foredrag, skriver artikler og kronikker om køn, ligestilling og kriminallitteratur.

ANDERS THYRRING ANDERSEN, mag.art. i litteraturhistorie, ansat ved Syddansk Universitet. Forfatter til *At forføre til tavshed. Søren Kierkegaard præsenteret* (2002). Bidragsyder til bl.a. *Danske digtere i det 20. århundrede* (2000-02). Har skrevet adskillige artikler om forholdet mellem litteratur og kristendom, hos bl.a. Shakespeare, H.C. Andersen, Kierkegaard og Martin A. Hansen.

HANS HENNINGSEN, cand. theol., fhv højskoleforstander, Askov Højskole. Har skrevet bl.a. *Knud Hansen – En legende i dansk åndsliv* (2007), *Tilværelsesoplysning – Et grundtema hos K.E. Løgstrup* (2002) samt *Demokrati og Eksistens* (2004).

HANS HAUGE, lektor, dr. phil. Nordisk Institut, Aarhus Universitet. Klummeskriver ved Jyllands-Posten. Seneste udgivelse er *Postkolonialisme*, (2008) og *Nationalismens spøgelse* (2009).

GUDMUND RASK PEDERSEN, væksthushavner og cand. theol., sognepræst i Vær og Nebel sogne, Horsens. Foredragsholder med interesseområdet litteratur og kristendom. Forfatter til *Forladthed og nærvær – litteratur og kristendom* (2000), "*At tænke STORT*" – omkring Jan Kjærstads *Forførelsen, Erobreren og Opdageren* (2002) samt *Glæden på trods – litteratur og kristendom* (2005).

DORIS OTTESEN, cand. theol. et exam. art. i litteratur. Foredragsholder, forfatter og fortæller. Har bl.a. skrevet *Bordesholmalteret i Slesvigs Domkirke* (2004); *Har du kysset din kone i dag? Eftertanker* (2006); *Barmhjertighed. En fortælling om Kerstin Ekman og hendes forfatterskab* (2009). www.dorisottesen.dk

ANNA SMEDBERG BONDESSON, fil dr i litteraturvetenskap, Lunds universitet, adjunkt i svensk sprog og litteratur ved Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab, Københavns Universitet. Forfatter til *Anna i världen. Om Anna Rydsteds diktkunst* (2004).

KIRSTEN NIELSEN, dr.theol. og professor i Gammel Testamente ved Aarhus Universitet 1995-2009. Har bl.a. forsket i de gammeltestamentlige gudsbilleder og deres brug i moderne danske salmer. Forfatter til bogen *Der flammer en ild. Gudsbilleder i nyere danske salmer* (2007).